

Волинський національний університет імені Лесі Українки
Юридичний факультет
Кафедра кримінального права і процесу

Юлія Фідря
Катерина Музичук

СУДОВІ ТА ПРАВООХОРОННІ ОРГАНИ

Навчально-методичні рекомендації

Луцьк – 2022

УДК 342.56(072)
Ф 50

*Рекомендовано до друку науково-методичною радою
Волинського національного університету імені Лесі Українки
(Протокол № 6 від 23.02.2022р.)*

Рецензенти:

Кравчук В. М. – доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки

Лашук Н. Р. – кандидат юридичних наук, завідувач кафедри кримінально-правових дисциплін Інституту права Львівського державного університету внутрішніх справ.

Ф 50 Фідря Ю. О., Музичук К.С.

Судові та правоохоронні органи: навчально-методичні рекомендації. – Луцьк : Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2022. – 32 с.

Навчально-методичні рекомендації містять тематичний план змістових модулів, задачі (казуси), завдання до індивідуальної роботи, а також перелік законодавчих актів та навчально-методичної літератури з навчальної дисципліни «Судові та правоохоронні органи».

Рекомендовано студентам 1 курсу спеціальності 262 «Правоохоронна діяльність» освітньо-професійної програми «Правоохоронна діяльність».

УДК 342.56(072)

© Фідря Ю.О., Музичук К.С., 2022
© Волинський національний
університет імені Лесі Українки

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ.....	6
ЗАДАЧІ (ПРАКТИЧНІ СИТУАЦІЇ).....	10
ІНДИВІДУАЛЬНІ НАУКОВО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ (ІНДЗ).....	21
ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ.....	25
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ.....	27

ВСТУП

«Судові та правоохоронні органи» є однією з нормативних навчальних дисциплін, яка вивчається на початку оволодіння майбутніми правоохоронцями основами правоохоронної діяльності та особливостями її здійснення. Ця дисципліна дає вихідні знання про судову владу, правоохоронну та правозахисну діяльність, а також систему спеціально уповноважених органів та посадових осіб, які її реалізують. Зміст курсу спрямовано на формування у студентів цілісного та глибокого розуміння історії та закономірностей розвитку системи правоохоронних органів та системи судоустрою в Україні, організаційно-правових засад їх функціонування, сучасних тенденцій удосконалення та трансформацій.

У цілому, навчальна дисципліна «Судові та правоохоронні органи» спрямована на комплексну професійну підготовку правоохоронців та забезпечує формування здатності вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності та урахування комплексного підходу.

Вивчення дисципліни «Судові та правоохоронні органи» базується на знаннях, уміннях та навичках, отриманих студентами у ході вивчення таких дисциплін: «Теорія держави і права», «Конституційне право України», «Професійна етика».

Опанування дисципліни «Судові та правоохоронні органи» дозволить студентам глибше вивчити та зрозуміти процесуальну діяльність судових органів, прокуратури, органів слідства, Національної поліції, служби безпеки та інших правоохоронних органів у рамках подальшого вивчення кримінального та адміністративного процесуального права.

Мета навчальної дисципліни – сформувати у студентів концептуальні уявлення про сутність та структуру, особливості організації та повноваження судових та правоохоронних органів України, а також діяльність правозахисних інституцій.

Завдання навчальної дисципліни:

1) на підставі аналізу відповідного законодавства та практики його застосування забезпечити отримання студентами поглиблених знань про організацію судової влади та здійснення правосуддя в Україні, інституційні та організаційно-правові засади функціонування національної правоохоронної системи, а також окремих правозахисних інституцій;

2) забезпечити формування навичок професійно оперувати категоріально-понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності, а також здатності до аналізу проблемних питань діяльності судових та правоохоронних органів в Україні, керуючись принципом верховенства права.

За підсумками вивчення курсу «Судові та правоохоронні органи» у студентів повинен бути сформований відповідний набір загальних компетентностей (здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях; знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності; здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні), а також спеціальних компетентностей: усвідомлення функцій держави, форм реалізації цих функцій, правових основ правоохоронної діяльності; дотримання основних принципів реалізації правоохоронної функції держави; здатність організовувати нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства у сфері правоохоронної діяльності; здатність професійно оперувати категоріально-понятійним апаратом права і правоохоронної діяльності; здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих знань та навичок у професійній діяльності.

Вказані спеціальні компетентності формуються із урахуванням предмету вивчення навчальної дисципліни «Судові та правоохоронні органи».

Очікуваними результатами вивчення даної навчальної дисципліни є здатність розуміти історичний, економічний, технологічний і культурний контексти розвитку правоохоронної діяльності; здатність здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності, а також знання і розуміння сучасних правових доктрин, цінностей та принципів функціонування національної правової системи.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЗМІСТОВИХ МОДУЛІВ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. СУДОВА ВЛАДА Й СИСТЕМА СУДОУСТРОЮ УКРАЇНИ

Тема 1. Судова влада та правоохоронна система держави: поняття, завдання та проблеми взаємодії

Поняття та ознаки судової влади. Характеристика принципів судової влади.

Поняття, ознаки та елементи правоохоронної системи держави. Загальні завдання та функції правоохоронної системи держави.

Особливості та форми взаємодії судової влади та правоохоронної системи в Україні.

Тема 2. Система судустрою України: організаційні засади функціонування та характеристика елементів

Поняття та складові елементи системи судустрою України. Принципи побудови судустрою України та їх характеристика. Порядок і підстави утворення та ліквідації судів в Україні.

Місцеві суди України: види, склад та повноваження. Апеляційні суди України: види та склад. Повноваження апеляційних судів України. Вищі спеціалізовані суди: види, склад та повноваження. Верховний Суд: склад та повноваження. Правовий статус Голови Верховного Суду. Порядок обрання суддів на адміністративні посади та звільнення з цих посад.

Тема 3. Правовий статус судді

Правовий статус судді: поняття, зміст та елементи. Особисті гарантії незалежності судді та їх характеристика. Організаційно-правові гарантії незалежності судді та їх характеристика. Соціально-економічні гарантії незалежності судді та їх характеристика.

Права та обов'язки судді, їх характеристика. Вимоги щодо несумісності суддів: поняття, види та значення.

Тема 4. Порядок зайняття посади судді, звільнення судді з посади та припинення його повноважень

Вимоги до кандидатів на посаду судді: характеристика та значення. Додаткові вимоги до суддів окремих судів у системі судустрою України. Призначення судді на посаду: стадії та їх характеристика.

Звільнення судді з посади: підстави та порядок. Припинення повноважень судді: підстави та їх характеристика.

Тема 5. Дисциплінарна відповідальність судді

Підстави дисциплінарної відповідальності судді та їх характеристика. Звернення з дисциплінарною скаргою щодо судді. Дисциплінарне стягнення щодо судді: поняття, види, строки накладення та погашення, процедура оскарження. Дисциплінарне провадження щодо судді: поняття та етапи. Порядок здійснення дисциплінарного провадження щодо судді. Розгляд скарг на рішення про притягнення до дисциплінарної відповідальності судді.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА ОРГАНІВ, ЩО ЇЇ ЗДІЙСНЮЮТЬ

Тема 6. Правоохоронна діяльність в Україні та органи, які її здійснюють.

Поняття та ознаки правоохоронної діяльності. Нормативно-правове регулювання правоохоронної діяльності в Україні. Правоохоронні органи: поняття та ознаки. Класифікація правоохоронних органів.

Тема 7. Прокуратура України: система, засади діяльності та функції

Система прокуратури України: складові елементи та їх характеристика. Засади діяльності прокуратури України та їх характеристика. Функції прокуратури за Конституцією та Законом України «Про прокуратуру», їх характеристика.

Права та обов'язки прокурора, їх характеристика. Вимоги щодо несумісності прокурора. Гарантії незалежності прокурора. Вимоги до кандидатів на посаду прокурора. Призначення Генерального прокурора. Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів.

Звільнення прокурора з посади: підстави та порядок. Припинення повноважень прокурора. Дисциплінарна відповідальність прокурора: підстави, порядок, дисциплінарні стягнення.

Тема 8. Правові засади організації та діяльності Національної поліції України

Національна поліція: поняття та завдання. Принципи діяльності Національної поліції та їх характеристика. Види поліції та їх характеристика. Основні повноваження поліції.

Поліцейські заходи: поняття та загальні вимоги. Превентивні поліцейські заходи: види та характеристика. Примусові поліцейські заходи: види та характеристика. Умови застосування вогнепальної зброї поліцейським.

Загальні засади проходження служби в поліції. Дисциплінарна відповідальність поліцейських.

Тема 9. Служба безпеки України: правовий статус, завдання та повноваження

Служба безпеки України як державний орган спеціального призначення з правоохоронними функціями, що забезпечує державну безпеку. Основні завдання і принципи діяльності Служби безпеки України. Система органів безпеки. Структура Центрального управління Служби безпеки України. Забезпечення функцій досудового слідства.

Тема 10. Правовий статус органів, що здійснюють досудове розслідування

Характеристика завдань досудового розслідування. Органи досудового розслідування в Україні, їх система і компетенція. Слідчі органів Національної поліції, органів безпеки, детективи органів Бюро економічної безпеки України, слідчі органів державного бюро розслідувань, детективи Національного антикорупційного бюро України. Загальні положення досудового розслідування.

Тема 11. Правовий статус окремих органів, що здійснюють правоохоронну діяльність

Система, структура, функції, завдання та повноваження Державної міграційної служби України. Система, структура, функції, завдання та повноваження Державної кримінально-виконавчої служби України.

Система, структура, функції, завдання та повноваження Служби судової охорони. Служба судової охорони як державний орган у системі правосуддя для забезпечення охорони та підтримання громадського порядку в судах, органах та установах системи правосуддя.

Тема 12. Правові засади організації та діяльності Національної гвардії України та Військової служби правопорядку у Збройних Силах України

Національна гвардія України як військове формування з правоохоронними функціями. Призначення та завдання, основні функції та правові засади діяльності Національної гвардії України.

Військова служба правопорядку у Збройних Силах України як спеціальне правоохоронне формування у складі Збройних Сил України, призначене для забезпечення правопорядку і військової дисципліни серед військовослужбовців Збройних Сил України. Принципи діяльності та основні завдання Військової служби правопорядку у Збройних Силах України.

Організація, права і функції Військової служби правопорядку у Збройних Силах України.

Тема 13. Правовий статус органів охорони державного кордону

Правові основи організації та діяльності Державної прикордонної служби України, її функції та повноваження. Завдання та основні принципи діяльності Державної прикордонної служби України. Обов'язки та права Державної прикордонної служби України.

Тема 14. Загальні засади здійснення демократичного цивільного контролю за правоохоронними органами

Засади демократичного цивільного контролю. Система демократичного цивільного контролю за правоохоронними органами.

Контроль, що здійснюється Президентом України, Верховною Радою України. Контроль, що здійснюється Радою національної безпеки і оборони України. Контроль, що здійснюється Кабінетом Міністрів України, органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. Судовий контроль. Громадський нагляд.

ЗАДАЧІ (ПРАКТИЧНІ СИТУАЦІЇ)

1. Збори суддів і працівників місцевого суду за пропозицією помічника судді Іванова обрали суддею, уповноваженим здійснювати кримінальне провадження щодо неповнолітніх, суддю Киричука. Вказаний суддя має 10 років стажу професійної діяльності у сфері права, але суддею працює лише 4 роки, розглядає цивільні справи, а півроку тому був притягнутий до дисциплінарної відповідальності (має догану).

Чи є порушення закону у наведеній ситуації? Письмову відповідь обґрунтуйте, посилаючись на норми, які підлягають застосуванню у даному випадку.

2. Суддя Іванюк був обраний головою Окружного суду міста Полтави зборами усіх працівників цього суду строком на 3 роки шляхом відкритого голосування більшістю голосів від присутніх на зборах суддів та працівників суду.

Протягом першого року здійснення свої повноважень як голови суду він не розглянув жодного провадження, мотивуючи це тим, що увесь його робочий час витрачається на виконання адміністративних функцій.

Які порушення Закону України «Про судоустрій і статус суддів» мали місце у зазначеній ситуації?

3. Через неналежне виконання своїх обов'язків голова окружного адміністративного суду Нечитайло був достроково звільнений із своєї адміністративної посади. Це відбулося з ініціативи 5 суддів даного суду. «За» їхню пропозицію на зборах працівників суду шляхом відкритого голосування висловилися 9 суддів та 7 помічників суддів, решта проголосували «проти». Загальна кількість суддів даного суду – 15.

Які порушення Закону України «Про судоустрій і статус суддів» мали місце у зазначеній ситуації?

4. У січні 2017 року суддю Верховного Суду Д. було обрано Головою Верховного Суду. До встановленої процедури обрання Голови у багатьох суддів Верховного Суду виникли зауваження, а тому на розгляд Пленуму Верховного Суду було внесено ряд змін та доповнень до Регламенту Верховного Суду, у якому врегульовано ці питання. Однак проголосувати за дані зміни Пленум Верховного Суду зміг лише у вересні 2020 року. **Яке порушення мало місце у наведеній ситуації?**

5. Збори суддів і помічників суддів місцевого суду за пропозицією судді Васильчука обрали слідчим суддею строком на 4 роки суддю Кирилову. До вказаного обрання повноваження слідчого судді здійснював 39-річний суддя Приймак.

Після спливу першого року з часу її обрання слідчим суддею Кирилова заявила, що взагалі не розглядатиме кримінальних проваджень (I інстанція), оскільки увесь її робочий час витрачається на виконання повноважень слідчого судді. У протилежному випадку Кирилова запропонувала повернути функцію слідчого судді Приймаку, який до неї здійснював такі повноваження.

Чи є порушення закону у наведеній ситуації? Письмову відповідь обґрунтуйте, посилаючись на норми, які підлягають застосуванню у даному випадку.

6. Поліцейський патруль у ході патрулювання на вулиці Садовій виявив чоловіка, який, перебуваючи у нетверезому стані, нецензурно лаявся, чіплявся до перехожих, штовхав їх, намагався зірвати верхній одяг. На вимогу поліцейських припинити незаконні дії чоловік заявив, що він суддя одного з місцевих судів, а тому він може робити все, що забажає, оскільки має недоторканність. При спробі затримання чоловік вчинив опір та наніс одному з поліцейських кілька ударів, спричинивши середньої тяжкості тілесні ушкодження.

Чоловіка затримали і доправили до міськвідділу, де у ході з'ясування його особи було встановлено, що це Іванчук Петро Іванович і він дійсно є суддею Вільнянського районного суду. На вимогу негайно його звільнити, суддя Іванчук отримав відповідь, що відповідно до ст. 29 Конституції України уповноважені на те законом органи можуть застосувати тримання особи під вартою як тимчасовий запобіжний захід, обґрунтованість якого протягом сімдесяти двох годин має бути перевірена судом.

Які порушення закону були допущені? Якими повинні бути подальші дії правоохоронців? Відповідь поясніть та обґрунтуйте посиланнями на законодавство.

7. 20 вересня 2020 року заступник керівника Волинської обласної прокуратури Нечипорук повідомив про підозру у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України («Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою») суддю Луцького міськрайонного суду Михайлову.

Пізніше у ході проведення досудового розслідування суддя Михайлова була тимчасово відсторонена від здійснення правосуддя Вищою

кваліфікаційною комісією суддів України на підставі подання заступника керівника Волинської обласної прокуратури Нечипорука на 3 місяці.

Які порушення Закону України «Про судоустрій і статус суддів» були допущені у цьому випадку? Яка гарантія незалежності судді була порушена? Відповідь аргументуйте посиланнями на Закон.

8. Заступник Генерального прокурора Лемішко звернувся до Вищої ради правосуддя із вмотивованою заявою про тимчасове відсторонення судді Катеринчука від здійснення правосуддя на 3 місяці у зв'язку з притягненням його до кримінальної відповідальності.

На підставі цієї заяви Вищою радою правосуддя було ухвалено рішення про тимчасове відсторонення від здійснення правосуддя судді Катеринчука на 3 місяці – до 15 жовтня 2020 року.

Однак через те, що сторона обвинувачення не мала можливості забезпечити досягнення цілей, заради яких було застосовано тимчасове відсторонення від здійснення правосуддя, іншими способами протягом дії попереднього рішення, 10 жовтня 2020 року заступник Генерального прокурора Лемішко знову звернувся до Вищої ради правосуддя із заявою про продовження строку тимчасового відсторонення судді Катеринчука від здійснення правосуддя у зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності ще на 3 місяці.

Які порушення Закону України «Про судоустрій і статус суддів» були допущені у цьому випадку? Яка гарантія незалежності судді була порушена? Відповідь аргументуйте посиланнями на Закон.

9. Суддю N-ського суду Рівненської області Павлову без її згоди перевели (тимчасово відрядили) до N-ського суду Запорізької області строком на 2 роки.

Таке переведення Павлові пояснили тим, що у N-ському суді Запорізької області виявлений надмірний рівень судового навантаження, а її відрядження дасть змогу врегулювати навантаження і забезпечить належні умови для доступу до правосуддя у цьому суді.

Які порушення Закону України «Про судоустрій і статус суддів» були допущені у цьому випадку? Яка гарантія незалежності судді була порушена? Відповідь аргументуйте посиланнями на Закон.

10. Під час перебування судді у нарадчій кімнаті до його службового кабінету зайшов громадянин з вимогою повідомити дату розгляду клопотання про накладення арешту на земельну ділянку у кримінальному провадженні, в якому він є потерпілим. Суддя пояснив, що він перебуває в нарадчій кімнаті, та висловив прохання залишити його кабінет, а дату та час розгляду вказаної

справи буде повідомлено письмово сторонам відповідно до норм КПК України.

Однак громадянин почав вимагати від судді винесення рішення на його користь шляхом накладення арешту на відповідну земельну ділянку. Наголосив, що у разі, якщо суддя цього не зробить і спірна ділянка буде відчужена, він, як журналіст, висвітлить вказаний факт у негативному ракурсі у засобах масової інформації та притягне суддю до відповідальності за прийняття завідомо неправосудного рішення. Залишити кабінет на вимогу судді громадянин відмовився.

У зв'язку із цим суддя викликав співробітника суду, який чергував на прохідній суду, і попросив посприяти тому, щоб громадянин залишив кабінет судді. У відповідь на це громадянин дістав відеокамеру та розпочав зйомку, заявивши, що йому перешкоджають у здійсненні журналістської діяльності. У зв'язку із вказаними подіями суддя був змушений викликати наряд поліції, який прибув за п'ять хвилин. На неодноразові прохання працівників поліції громадянин залишив кабінет судді.

Які гарантії незалежності судді були порушені? Які наслідки можуть настати для громадянина, який вчиняв описані дії?

11. На початку судового засідання до зали зайшов гр. Д., який повідомив, що є народним засідателем, тобто представником народу, і зайняв місце біля головуючого судді. На неодноразові прохання судді зайняти місце для вільних слухачів у залі не реагував, розмову вів підвищеним тоном, зневажливо висловлював незадоволення судовим процесом. При цьому гр-на Д. всіляко підтримував інший гр. Р., який перебував у залі судового засідання: розкидав папір у вигляді грошових купюр, розклеював стікери образливого змісту, вимагав від судді припинення виконання обов'язків. Внаслідок вказаних дій цих осіб суддя не мав можливості продовжувати судове засідання з розгляду судової справи, а тому змушений був залишити залу судового засідання.

Які гарантії незалежності судді були порушені? Які наслідки можуть настати для громадян Д. і Р., які вчиняли описані дії?

12. Суддя Василенко, до якого 6 місяців тому було застосоване дисциплінарне стягнення у вигляді суворої догани, вирішив не зазначати у своїй декларації власний автомобіль вартістю 55 тис доларів, на якому щоденно їздив на роботу. У зв'язку з цим він був притягнений до дисциплінарної відповідальності: до нього знову було застосоване дисциплінарне стягнення у вигляді суворої догани.

Які порушення закону мали місце у даній ситуації? Які наслідки тягнуть вказані дії судді?

13. Суддя Ц. переплутав дати подання декларацій і подав декларацію добросовісності не 1 лютого, а у кінці березня, що стало підставою для притягнення судді Ц. до дисциплінарної відповідальності і застосування до нього дисциплінарного стягнення у виді попередження.

Які порушення закону мали місце у даній ситуації?

14. До Вищої ради правосуддя надійшла скарга щодо дисциплінарного проступку судді Н. Відомості та посилання на фактичні дані у цій скарзі було викладено повно та чітко, однак скаржник, описуючи особу судді та його поведінку, використав різноманітні нецензурні висловлювання. Крім того, скарга не містила жодної інформації про скаржника.

Яке рішення повинна ухвалити Вища рада правосуддя?

15. До адвоката звернувся гр. Ж. із проханням підготувати дисциплінарну скаргу на суддю Р., у провадженні якого знаходиться справа про поділ майна між гр. Ж. та його колишньою дружиною. Гр. Ж. не надав жодних фактів, які б підтверджували вчинення суддею Р. дисциплінарного правопорушення, натомість попросив адвоката «щось придумати, щоб скарга спонукала суддю Р. ухвалити рішення на його користь». Адвокат підготував таку скаргу і подав її до Вищої ради правосуддя в інтересах гр. Ж.

Які порушення закону мали місце у даній ситуації?

16. До судді Вищого антикорупційного суду Іванова було застосовано дисциплінарне стягнення у виді переведення до суду нижчого рівня.

Які порушення закону мали місце у даній ситуації?

17. За результатами перевірки даних по дисциплінарній скарзі гр. Петрука на дії судді Нечипорука (суддя, висловившись у грубій формі, видалив із залу судових засідань 5 осіб, оскільки вони не були учасниками процесу) член Другої Дисциплінарної палати ВРП Сітовська (доповідач) склала висновок, у якому висловила пропозицію відкрити дисциплінарну справу щодо даного судді. Цей висновок було підтримано на засіданні Другої Дисциплінарної палати ВРП, а копія рішення про відкриття дисциплінарної справи була надіслана лише судді Нечипоруку.

На засідання Другої Дисциплінарної палати ВРП суддя не з'явився, хоча був належним чином повідомлений, а письмові пояснення надавати відмовився. Розгляд дисциплінарної справи було відкладено. Однак і на наступне засідання Нечипорук не з'явився, про поважність причин неявки не повідомив. Другої Дисциплінарна палата ВРП розглянула дисциплінарну

справу за відсутності судді і прийняла рішення про притягнення Нечипорука до дисциплінарної відповідальності та накладення на нього дисциплінарного стягнення у виді догани . Копія рішення у двотижневий строк після його оголошення була направлена поштою судді Нечипоруку та скаржнику.

Які порушення закону мали місце у даній ситуації? Куди і у який строк можуть оскаржити таке рішення суддя Нечипорук та гр. Петрук?

18. К., пропрацювавши на посаді судді районного суду 3 роки, 4 березня 2020 року подав заяву про звільнення з посади судді за власним бажанням. З наступного дня він уже на роботу не виходив. Вища рада правосуддя у ході розгляду заяви судді К. ухвалила рішення, яким зобов'язала суддю додатково вказати мотиви, що спонукали К. подати заяву про звільнення. Суддя К. відмовився це зробити.

Хто правий у даній ситуації? Які порушення закону були допущені?

19. На розгляді у Вищій раді правосуддя (станом на 01.11.2020р.) знаходиться заява гр. Д. про порушення суддею Ю. вимог щодо несумісності. Однак 04.11.2020р. суддя Ю. подав до Вищої ради правосуддя заяву про відставку.

Як має діяти Вища рада правосуддя у наведеній ситуації? Відповідь обґрунтуйте посиланням на законодавство.

20. Суддя Луцького міськрайонного суду Ковальчук 20 квітня 2020 року ухвалив обвинувальний вирок щодо судді Вільнянського районного суду Григорука, у якому визнав суддю Григорука винним у вчиненні злочину, передбаченого ч. 3 ст. 368 КК України (одержання неправомірної вигоди службовою особою, яка займає відповідальне становище). Цього ж дня суддя Ковальчук повідомив про цей факт голову Вільнянського районного суду, який наступного ж дня видав наказ про звільнення судді Григорука з посади судді даного суду.

Які порушення закону мали місце у даній ситуації?

21. Суддя Л. потрапила у ДТП й три місяці перебувала на лікуванні в обласній клінічній лікарні. Після виписки з лікарні, суддя Л. повідомила голові суду, у якому вона здійснювала правосуддя, про необхідність проходження 2-місячного курсу реабілітації.

У відповідь на це голова суду видав наказ про припинення повноважень судді Л. у зв'язку із її неспроможністю здійснювати повноваження за станом здоров'я.

Які порушення закону мали місце у даній ситуації?

22. Судді Бучацького районного суду Тернопільської області Васильєвій 12 вересня 2020 року виповнилося 65 років. Голова цього суду того ж дня повідомив Вищу раду правосуддя, Вищу кваліфікаційну комісію суддів України та Раду суддів України про наявність підстави для звільнення судді Васильєвої з посади. Позаяк жодної реакції від указаних органів не було, суддя Васильєва здійснювала правосуддя до 1 листопада 2020 року, мотивуючи це тим, що навантаження на суд велике, заміни немає, а стан її здоров'я не заважає розглядати справи.

Які порушення закону мали місце у даній ситуації?

23. Громадянин М., який є прокурором окружної прокуратури, під час сімейної вечері обговорював свої робочі плани на наступний тиждень. Предметом обговорення були слідчі дії у кримінальному провадженні, де він є процесуальним керівником. М. розказав, які саме слідчі та оперативно-розшукові дії він планує доручити слідчому, про дату та місце їх проведення.

Дайте правову оцінку ситуації, якщо члени родини, присутні під час вечері розкажуть інформацію, яка їм стала відома від М. іншим особам.

24. Прокурор Н. у свій вихідний день керував автомобілем у нетверезому стані. Його зупинив поліцейський і попросив пред'явити документи. Н. відповів, що він прокурор і може вести себе як вважає за потрібне у свій вихідний день, а документи забув вдома. Після чого Н. сів у свій автомобіль і поїхав далі.

Дайте оцінку вказаній ситуації.

25. Прокурор М., чекаючи початку судового засідання у кримінальній справі, у приміщенні суду дав інтерв'ю журналістам щодо обставин справи, яка буде розглядатись. М. сказав, що обвинувачений О. є злочинцем, бо скоїв крадіжку, що підтверджено матеріалами досудового слідства і тому О. скоро потрапить до колонії. Крім того, М. дозволив собі образливі висловлювання у бік О. Судове засідання було перенесено на наступний тиждень через хворобу судді. Ввечері інтерв'ю з прокурором, в якому він називає О. злочинцем, транслювалось по телебаченню.

Дайте правову оцінку ситуації.

26. Заступник керівника підрозділ Офісу Генерального прокурора Волощук, володіючи елітним спортивним авто вартістю 150000\$, не вніс його у декларацію особи, уповноваженої на виконання функцій держави або

місцевого самоврядування, через що потрапив у медіа-скандал після виходу резонансного відеоматеріалу у програмі «Громадський контроль».

Після цього Волощук заявив, що він є пастором у Церкві Рівносвітнього Протестантизму і автомобіль було придбано за пожертви вірян, а внести таке придбання у декларацію ще не встиг.

Чи допустив Волощук порушення Закону України «Про прокуратуру»? Яку відповідальність і за що нестиме прокурор Волощук?

27. Під час виборів до Верховної Ради України поліцейські Костюк та Довгий забезпечували безпеку та порядок на одній із виборчих діляниць. В день виборів до поліцейських, які перебували на службі, звернулися представники ЗМІ з проханням прокоментувати та оцінити кандидатів-лідерів у депутати. Поліцейський Костюк висловив думку, що кандидат Т. переможе та почав переконувати журналістів у добродетності цього кандидата та його партії.

Які порушення закону мали місце у цій ситуації?

28. Патрульний поліцейський Іванов перебував на службі в парку ім. Лесі Українки. Запідозривши громадянина А. у скоєнні правопорушення, він підійшов до нього, привітався, відрекомендувався і вимагав пред'явити документ, який посвідчує особу. Однак гр. А. попросив патрульного показати свої документи. Іванов відмовився показувати документи, аргументувавши свою відмову тим, що він у однострої.

Визначте правомірність дій патрульного поліції. Назвіть основні обов'язки поліцейського у разі звернення до нього громадян.

29. Поліцейський Л., йдучи коридором службового приміщення після закінчення зміни, через причинені двері одного з кабінетів побачив, що його колеги – поліцейські Р. та У. б'ють по лицю якогось чоловіка, який у кайданках сидить на стільці. Не бажаючи втручатись у ситуацію, Л. пішов додому.

Який принцип діяльності Національної поліції порушив поліцейський? Які обов'язки закон покладає на поліцейського у такій ситуації?

30. 30-річний громадянин України А. подав заяву на службу в поліцію. У анкеті він зазначив, що у 18-річному віці був засуджений за спричинення умисних тяжких тілесних ушкоджень у складі групи осіб, однак на день подання документів в поліцію судимість за цей злочин у нього погашена.

Чи може гр. А. бути прийнятий на службу в поліцію? Відповідь обґрунтуйте.

31. Поліцейський Д., перебуваючи у відпустці, порушив правила руху через залізничний переїзд (в'їхав на залізничний переїзд, коли рух через переїзд був заборонений). У зв'язку з цим він рішенням суду був притягнутий до адміністративної відповідальності (ч. 2 ст. 123 КУпАП).

Чи може поліцейський Б. бути звільненим зі служби в поліції?

32. Патрульний поліцейський, зупинивши авто гр. Т., попросив його пред'явити для перевірки документи. У відповідь на це Т. попросив патрульного пред'явити своє службове посвідчення. Коли поліцейський пред'явив посвідчення, Т. дістав мобільний телефон і хотів сфотографувати документ, однак патрульний не дозволив цього зробити і сховав посвідчення у кишеню. Тоді Т. намагався сфотографувати нагрудний знак поліцейського, однак поліцейський сказав, що такі дії заборонені законом і тягнуть відповідальність.

Чи є у діях поліцейського порушення закону?

33. Патрульні Сидорук та Ващук близько 03.00 години помітили силуети двох чоловіків в балаклавах (Василюк та Петрук), які вилазили через розбиту вітрину продуктового магазину з двома чорними спортивними сумками. За оцінкою патрульного Ващука чоловіки знаходились на відстані 20 м від інспекторів. Освітлення на вулиці було достатнім лише для того, щоб розрізнити загальні обриси. Інших осіб в цей момент на вулиці не було.

Патрульний Сидорук наказав двом чоловікам зупинитись та не рухатись, попередив про можливість застосування вогнепальної зброї. Василюк кинув свою сумку та почав втікати. Тоді патрульний Ващук оголив табельну вогнепальну зброю та вистрілив двічі у Василюка, який намагався втекти з місця злочину, з метою його затримання. Ващук вистрілив по нижніх кінцівках Василюка, чим спричинив йому відкритий вогнепальний відламковий перелом обох кісток лівої гомілки та наскрізне вогнепальне поранення м'яких тканин правої гомілки, які були небезпечними для життя в момент заподіяння, тобто тяжке тілесне ушкодження.

Почувши постріли, Петрук, який в цей момент стояв нерухомо на відстані 3 м від патрульного Сидорука, різко наблизився до нього та замахнувся з метою завдати удару в голову патрульному. Згідно рапорту Сидорука, в правій руці Петрука був схожий на кастет чорний предмет. Як виявило розслідування згодом, в Петрука був гумовий еспандер.

Сидорук миттєво вихопив власну табельну вогнепальну зброю та вистрілив Петруку в живіт з відстані 30 см. У результаті вогнепального поранення Петрук помер на місці.

**Чи правомірним було застосування вогнепальної зброї патрульними?
Відповідь обґрунтуйте.**

34. Поліцейськими В. та С. під час несення служби щодо нагляду за безпекою дорожнього руху було отримано орієнтування щодо ДТП, під час якого автомобілем ВАЗ-2106, державний номерний знак якого невідомий, скоєно наїзд на громадянку Д., яка з травмами голови і грудної клітини доставлена у лікарню. Автомобіль з місця ДТП зник.

Через годину в поле зору наряду потрапив автомобіль, що розшукується. На вимогу наряду зупинитись водій автомобіля не відреагував, а почав збільшувати швидкість і спробував втекти. Поліцейський прийняв рішення застосувати табельну зброю та вчинив два постріли по задніх колесах автомобіля, внаслідок чого автомобіль зупинився. Було встановлено, що у водія є ознаки алкогольного сп'яніння.

**Чи правомірним було застосування вогнепальної зброї поліцейськими?
Відповідь обґрунтуйте.**

35. У нічний час (близько другої години ночі) до поліції надійшло повідомлення про спробу незаконного проникнення групи молодиків у приміщення бару «Ліана». Прибувши на місце події, наряд поліції виявив двох підлітків (15-17 років), які намагались виламати замок вхідних дверей бару. На вимогу поліції припинити протиправні дії підлітки з металевими прутами в руках побігли до поліцейських.

Поліцейськими було застосовано табельну вогнепальну зброю, у результаті чого одного нападника було поранено.

**Чи правомірним було застосування вогнепальної зброї поліцейськими?
Відповідь обґрунтуйте.**

36. Поліцейський Смирнов, повертаючись о 23:00 зі служби додому, мав при собі табельну зброю. У дворі одного з будинків на нього було здійснено напад групою молодих осіб, які намагались силою відібрати у нього вогнепальну зброю. Смирнов, намагаючись зупинити молодих людей, застосував табельну зброю, при цьому одного з них було поранено, інші розбіглись.

Чи правомірним було застосування вогнепальної зброї в цій ситуації?

37. Патрульний поліцейський, зупинивши авто гр. Т., попросив його пред'явити для перевірки документи. У відповідь на це Т. попросив патрульного пред'явити своє службове посвідчення. Коли поліцейський пред'явив посвідчення, Т. дістав мобільний телефон і хотів сфотографувати документ, однак патрульний не дозволив цього зробити і сховав посвідчення у кишеню. Тоді Т. намагався сфотографувати нагрудний знак поліцейського, однак поліцейський сказав, що такі дії заборонені законом і тягнуть відповідальність.

Чи є у діях поліцейського порушення закону?

38. Інспектор патрульної поліції старший сержант Василюк 25 січня вчинив дисциплінарний проступок, про який керівництву стало відомо 25 лютого. За даним фактом було призначено службове розслідування, яке було завершено 30 березня (затвердили висновок).

За результатами службового розслідування було прийнято рішення попередити Василюка про неповну службову відповідність. Наказ про застосування до Василюка цього дисциплінарного стягнення був підписаний 28 квітня. Василюк звернувся до начальника Департаменту патрульної поліції зі скаргою на неправомірні дії керівництва Управління патрульної поліції. Свою скаргу він мотивував тим, що спливли строки застосування дисциплінарного стягнення, а також тим, що на час підписання наказу він перебував на лікарняному.

Дайте юридичну оцінку ситуації.

ІНДИВІДУАЛЬНІ НАУКОВО-ДОСЛІДНІ ЗАВДАННЯ (ІНДЗ)

Написання індивідуального науково-дослідного завдання (ІНДЗ) передбачає виконання кожним студентом одного варіанту творчого наукового завдання (проекту) протягом семестру відповідно до переліку варіантів, який видається студентам на першому семінарському занятті. Кожен студент виконує один варіант ІНДЗ, обираючи його згідно свого порядкового номера у списку у журналі групи.

Кожен варіант ІНДЗ складається з двох завдань.

Перше завдання – теоретичного (іноді – аналітичного) характеру. Дане завдання виконується у формі есе (тобто твір-міркування відносно невеликого обсягу з вільною композицією, що виражає індивідуальні враження, міркування з конкретного питання, проблеми). Есе припускає вираження автором своєї точки зору, особистої оцінки предмета міркування, дає можливість нестандартного (творчого), оригінального висвітлення матеріалу, опираючись на норми законодавства.

Друге завдання – практичного та творчого характеру, яке полягає у формулюванні фабули (ситуації, казусу), розв'язок якої можна знайти у запропонованій у варіанті статті відповідного закону. Власне вирішення задачі наводити обов'язково!

ВАРІАНТ 1

1. Недоторканність суддів в Україні та за кордоном: порівняльно-правовий аналіз.
2. Скласти задачу (практичну ситуацію) на застосування ст. 43 Закону України «Про прокуратуру» та навести її розв'язок.

ВАРІАНТ 2

1. Підстави припинення повноважень судді: вітчизняний та зарубіжний досвід.
2. Скласти задачу (практичну ситуацію) на застосування ст. 77 Закону України «Про Національну поліцію» та навести її розв'язок.

ВАРІАНТ 3

1. Перспективи та доцільність запровадження нових поліцейських підрозділів.
2. Скласти задачу (практичну ситуацію) на застосування ст. 11 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та навести її розв'язок.

ВАРІАНТ 4

1. Доведіть, що Служба безпеки України є правоохоронним органом (охарактеризуйте крізь призму відповідності СБУ усім ознакам правоохоронної діяльності).
2. Скласти задачу (практичну ситуацію) на застосування ст. 38 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та навести її розв'язок.

ВАРІАНТ 5

1. Доведіть, що Національна поліція є правоохоронним органом (охарактеризуйте крізь призму відповідності поліції усім ознакам правоохоронної діяльності).
2. Скласти задачу (практичну ситуацію) на застосування ст. 49 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та навести її розв'язок.

ВАРІАНТ 6

1. Доцільність функціонування військових судів та прокуратур у сучасних умовах.
2. Скласти задачу (практичну ситуацію) на застосування ст. 61 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та навести її розв'язок.

ВАРІАНТ 7

1. Аналіз вимог до суддів апеляційного суду та Верховного Суду, оцінка доцільності їх запровадження.
2. Скласти задачу (практичну ситуацію) на застосування ст. 27 Закону України «Про прокуратуру» та навести її розв'язок.

ВАРІАНТ 8

1. Характеристика істотного дисциплінарного проступку та грубого нехтування обов'язками судді, що є несумісним із його статусом або виявляє його невідповідність займаній посаді, як підстави для звільнення судді (із наведенням прикладів із практики).
2. Скласти задачу (практичну ситуацію) на застосування ст. 41 Закону України «Про прокуратуру» та навести її розв'язок.

ВАРІАНТ 9

1. Порівняльно-правовий аналіз вимог щодо несумісності суддів та прокурорів.
2. Скласти задачу (практичну ситуацію) на застосування ст. 34 Закону України «Про Національну поліцію» та навести її розв'язок.

ВАРІАНТ 10

1. Добросесність судді та проблеми її встановлення.
2. Скласти задачу (практичну ситуацію) на застосування ст. 33 Закону України «Про Національну поліцію» та навести її розв'язок.

ВАРІАНТ 11

1. Характеристика обмежень, пов'язаних зі службою в поліції, та доцільність їх встановлення.
2. Скласти задачу (практичну ситуацію) на застосування ст. 117 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та навести її розв'язок.

ВАРІАНТ 12

1. Доцільність запровадження в Україні презумпції правоти поліцейського як гарантії його діяльності.
2. Скласти задачу (практичну ситуацію) на застосування ст. 120 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та навести її розв'язок.

ВАРІАНТ 13

1. Недоторканність та імунітет суддів (різниця понять).
2. Скласти задачу (практичну ситуацію) на застосування ст. 46 Закону України «Про Національну поліцію» та навести її розв'язок.

ВАРІАНТ 14

1. Перспективи вдосконалення правового регулювання дисциплінарної відповідальності поліцейських.
2. Скласти задачу (практичну ситуацію) на застосування ст. 113 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та навести її розв'язок.

ВАРІАНТ 15

1. Реалізація принципів побудови системи судоустрою на практиці (із наведенням прикладів).
2. Скласти задачу (практичну ситуацію) на застосування ст. 8-1 Закону України «Про прокуратуру» та навести її розв'язок.

ВАРІАНТ 16

1. Притягнення адвокатів до дисциплінарної відповідальності: оцінка ефективності інституту.
2. Скласти задачу (практичну ситуацію) на застосування ст. 96 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та навести її розв'язок.

ВАРІАНТ 17

1. Доцільність запровадження в Україні та ефективність роботи Державного бюро розслідувань як правоохоронного органу.
2. Скласти задачу (практичну ситуацію) на застосування ст. 95 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та навести її розв'язок.

ВАРІАНТ 18

1. Повноваження Вищої кваліфікаційно-дисциплінарної комісії адвокатури крізь призму її рішень.
2. Скласти задачу (практичну ситуацію) на застосування ст. 54 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та навести її розв'язок.

ВАРІАНТ 19

1. Доцільність запровадження Спеціалізованої антикорупційної прокуратури та оцінка ефективності її роботи.
2. Скласти задачу (практичну ситуацію) на застосування ст. 72 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» та навести її розв'язок.

ВАРІАНТ 20

1. Порівняльно-правовий аналіз правил суддівської та прокурорської етики.
2. Скласти задачу (практичну ситуацію) на застосування ст. 61 Закону України «Про Національну поліцію» та навести її розв'язок.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ЕКЗАМЕНУ

1. Поняття та ознаки правоохоронної діяльності.
2. Нормативно-правове регулювання правоохоронної діяльності в Україні.
3. Поняття та ознаки правоохоронного органу. Види правоохоронних органів.
4. Поняття та ознаки судової влади.
5. Суд як орган судової влади.
6. Порядок і підстави утворення та ліквідації судів в Україні.
7. Система судоустрою України та її складові.
8. Система господарського судочинства в Україні.
9. Система адміністративного судочинства в Україні.
10. Конституційні принципи судочинства та їх характеристика.
11. Принципи побудови системи судоустрою та їх характеристика.
12. Місцеві суди: види, склад та повноваження.
13. Апеляційні суди: види, склад та повноваження.
14. Вищі спеціалізовані суди: види, склад та повноваження.
15. Верховний Суд: склад та повноваження.
16. Незалежність судді та її гарантії.
17. Недоторканність судді.
18. Права та обов'язки судді. Вимоги щодо несумісності судді.
19. Вимоги до кандидатів на посаду судді (основні та додаткові).
20. Порядок призначення на посаду судді.
21. Підстави та порядок звільнення судді з посади.
22. Підстави та порядок припинення повноважень судді.
23. Підстави та порядок дисциплінарної відповідальності судді.
24. Система органів прокуратури.
25. Засади діяльності прокуратури та їх характеристика.
26. Функції прокуратури в Україні.
27. Підтримання публічного (державного) обвинувачення в суді як функція прокуратури.
28. Представництво прокуратурою інтересів громадянина або держави в суді у випадках, передбачених законом.
29. Прокурорський нагляд за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство.
30. Поняття та види поліції.
31. Завдання і принципи діяльності поліції в Україні.
32. Загальні засади проходження служби в поліції.
33. Характеристика превентивних поліцейських заходів.
34. Правила і порядок застосування поліцейських заходів примусу.

35. Дисциплінарна відповідальність працівників поліції.
36. Основні обов'язки поліції.
37. Основні права поліції.
38. Особливості діяльності окремих видів поліції.
39. Завдання і принципи діяльності органів Служби безпеки України.
40. Повноваження органів Служби безпеки України.
41. Правовий статус Військової служби правопорядку у Збройних Силах України.
42. Правові засади організації та діяльності Національної гвардії України.
43. Повноваження Національної гвардії України.
44. Правовий статус органів охорони державного кордону.
45. Правові основи організації та діяльності Державної прикордонної служби України.
46. Правовий статус Національного антикорупційного бюро України.
47. Обов'язки і права Національного антикорупційного бюро України.
48. Загальна характеристика органів, що здійснюють досудове розслідування.
49. Правовий статус Бюро економічних розслідувань.
50. Повноваження Бюро економічних розслідувань.
51. Організація діяльності Бюро економічних розслідувань.
52. Правовий статус Державного бюро розслідувань.
53. Повноваження Державного бюро розслідувань.
54. Організація діяльності Державного бюро розслідувань.
55. Основні засади здійснення демократичного цивільного контролю за правоохоронними органами.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

1. Конституція України, прийнята 28 червня 1996 року. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
2. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 2 червня 2016 року. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1402-19>
3. Господарський процесуальний кодекс від 6 листопада 1991 року (в редакції Закону від 03.10.2017 р.) URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1798-12>
4. Кодекс адміністративного судочинства від 6 липня 2005 року (в редакції Закону від 03.10.2017 р.). URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 року. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/80732-10/page>
6. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13 квітня 2012 року. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/4651-17/page>
7. Про державну службу: Закон України від 10.12.2015 р. № 889-VIII: станом на 7 трав. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
8. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII : станом на 7 трав. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
9. Про затвердження Інструкції з оформлення посадовими особами Державної прикордонної служби України матеріалів справ про адміністративні правопорушення: Наказ МВС України від 18.09.2013 р. № 898: станом на 22 берез. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1729-13#Text>
10. Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій: Постанова Каб. Міністрів України від 16.12.2015 р. № 1052: станом на 3 груд. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-п#Text>
11. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. № 580-VIII: станом на 1 січ. 2022 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
12. Про об'єкти підвищеної небезпеки: Закон України від 18.01.2001 р. № 2245-III: станом на 26 квіт. 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14#Text>.
13. Про Положення про Державну митну службу України: Указ Президента України від 12.05.2011 р. № 582/2011: станом на 19 берез. 2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/582/2011#Text>.
14. Про Правила дорожнього руху: Постанова Каб. Міністрів України від 10.10.2001 р. № 1306: станом на 1 листоп. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1306-2001-п#Text>.

15. Про прокуратуру: Закон України від 14.10.2014 р. № 1697-VII: станом на 11 лип. 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text> (дата звернення: 17.01.2022).
16. Цивільний процесуальний кодекс України від 18 березня 2004 року (в редакції Закону від 03.10.2017 р.). URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1618-15>
17. U.S. Department of Justice. 2019. Law Enforcement Best Practices: Lessons Learned from the Field. Washington, DC: Office of Community Oriented Policing Services. URL: <https://cops.usdoj.gov/RIC/Publications/cops-w0875-pub.pdf>
18. Глущенко С. Вищі спеціалізовані суди: сучасний стан забезпечення касаційного оскарження. *Юридична Україна*. 2010. № 7. С. 109-113.
19. Глущенко С. Окремі питання функціонування спеціалізованих судів у країнах загального права. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 1. Т. 4. URL: http://www.lj.kherson.ua/2015/pravo01/part_4/33.pdf
20. Голомша М. Відсутність військових судів можна вважати фактором, який є небезпечним для життєво важливих національних інтересів України URL: <https://ua.112.ua/mnenie/viiskovy-i-sud-chy-viiskovo-bezpekovyi-servis-maidanno-i-ukrainy-329300.html>
21. Деменчук М. Деякі аспекти формування суддівського складу Верховного Суду. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 5. С. 260-262. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2017_5_59
22. Деменчук М. О. Забезпечення єдності судової практики в кримінальному процесі Верховним Судом в Україні. *Судова та слідча практика в Україні*. 2017. Вип. 5. С. 27-31. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/jipu_2017_5_6
23. Деменчук М. Про правовий статус Верховного Суду в Україні. *Юридичний вісник*. 2016. № 3. С. 130-133. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/urid_2016_3_20
24. Дригваль Н. П., Монастирська В. Ю. Верховний Суд у кримінальному процесі: системна реформа чи проста зміна назви. *Вісник кримінального судочинства*. 2018. № 2. С. 25-33. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkc_2018_2_5
25. Ігонін Р. В. Проблеми реалізації принципу територіальності у процесі формування системи судів загальної юрисдикції. *Судова апеляція*. 2011. № 1 (22). С. 15-21.
26. Канарик Ю. С. Банк М. Ю. Юрисдикція суду з питань інтелектуальної власності. *Молодий вчений*. 2018. № 6(1). С. 185-187. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_6\(1\)__44](http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_6(1)__44)
27. Коваль І. Ф. Щодо правового статусу вищого суду з питань

- інтелектуальної власності. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2016. № 5. С. 39–44. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Triv_2016_5_5
- 28.Лапкін А.В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. у схемах. Вид. 7-е, змін. і допов. Харків : Право, 2018. 168 с.
- 29.Назаров І. Принцип спеціалізації у побудові судової системи України та європейських країн. *Юридична Україна*. 2009. № 4. URL: <http://www.info-prensa.com/article-621.html>
- 30.Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. : у 2 ч. / Л.М.Москвич, І.В.Назаров, О.О.Овсяннікова та ін.; за ред. Л.М.Москвич. 2-ге вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2018. 244 с.
- 31.Організація судових та правоохоронних органів : навч. посіб. з підгот. до іспиту / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2017. 236 с.
- 32.Павло Петренко: Верховна Рада має можливість вдосконалити закон про Вищий антикорупційний суд. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2018. № 6. С. 14. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmju_2018_6_6
- 33.Пахомов В. Щодо необхідності відновлення системи військових судів в Україні. Збірник наукових праць ЛОГОΣ, 2020, 93-94. URL: <file:///C:/Users/Zver/Downloads/683-%D0%A2%D0%B5%D0%BA%D1%81%D1%82%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B8-1072-1-10-20200124.pdf>
- 34.Посохова С. Ю. Міжнародні та національні вимоги побудови судової системи в Україні. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля*. URL: http://legal.duan.edu.ua/images/stories/Files/2013/ARTICLES_2/21.pdf
- 35.Потоцький М. Спеціалізований суд із розгляду справ у сфері інтелектуальної власності в Україні: помилка чи необхідність? *Юридичний вісник*. 2014. № 3. С. 201-204. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/urid_2014_3_38
- 36.Рішення Конституційного Суду України № 9-рп/2011 від 12 липня 2011 року у справі за конституційним поданням 54 народних депутатів України та Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) окремих положень Закону України «Про судоустрій і статус суддів» ... (щодо принципу інстанційності в системі судів загальної юрисдикції). URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v009p710-11>
- 37.Ростовська К. В. Проблемні питання створення антикорупційних судів в Україні. *Правова позиція*. 2017. № 2. С. 159–164. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vamsup_2017_2_21
- 38.Руденко М. В., Говоруха М. М., Рибалко Г. С. Судова влада та правоохоронні органи України: Підручник для студ. вищих юрид. навч. закладів. Х.: Харків Юридичний, 2007. 548 с.
- 39.Світличний О. П. Охорона інтелектуальної власності у світлі судової

- реформи в Україні. *Публічне право*. 2017. № 4. С. 27-31. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2017_4_5
40. Сердюк В. В. Територіальність як принцип побудови системи судів загальної юрисдикції: нові підходи до реалізації. *Вісник Академії адвокатури України*. 2015. Т. 12. С.161-169. URL: https://www.google.com.ua/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=5&ved=2ahUKEwiv0NCxqNrgAhXPs4sKHSQ1AdQQFjAEegQIBhAC&url=http%3A%2F%2Fwww.irbis-nbuv.gov.ua%2Fcgi-bin%2Firbis_nbuv%2Fcgiiirbis_64.exe%3FC21COM%3D2%26I21DBN%3DUJRN%26P21DBN%3DUJRN%26IMAGE_FILE_DOWNLOAD%3D1%26Image_file_name%3DPDF%2Fvaau_2015_12_2_22.pdf&usg=AOvVaw1P_Dx5f16IPNPrTNkt-VHe
41. Суд, правоохоронні та правозахисні органи України: Підручник / О. С. Захарова, В. С. Ковальський, В. С. Лукомський та ін.; Відп. ред. В. Маляренко. 3-є вид., перероб. і доп. К.: Юрінком Інтер, 2007. 352 с.
42. Судові та правоохоронні органи України : конспект лекцій / В. В. Городовенко [та ін.] ; Запоріжжя : Запорізь. нац. ун-т, 2018. 237 с.
43. Судові та правоохоронні органи України : навч.-метод. посіб. / [уклад.: Н. М. Бакаянова та ін.]. Одеса : Фенікс, 2018. 246 с.
44. Судові та правоохоронні органи України : підруч. / колектив авторів: В. В. Дараган, О. П. Бойко, Н. С. Бублик та ін. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутрішніх справ, 2021. 400 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/6713/1/%d0%a1%d0%9f%d0%9e.pdf>
45. Судові, правоохоронні, контрольно-наглядові та правозахисні органи України : підручник / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ ; за заг. ред. д-ра юрид.наук, проф. С. М. Гусарова ; [С. М. Гусаров, О. Ю. Салманова, А. Т. Комзюк та ін.]. Харків, 2020. 508 с. URL: http://dspace.univd.edu.ua/xmlui/bitstream/handle/123456789/9887/Sudovi_pra_vookhoronni_kontrolnonahliadovi%20ta%20pravozakhysni%20orhany%20Ukrainy_2020.pdf?sequence=4&isAllowed=y
46. Федина Д. І. Конституційно-правовий статус спеціалізованих судів у зарубіжних країнах на прикладі Великобританії та Німеччини. *Порівняльно-аналітичне право*. 2014. № 6. URL: http://www.pap.in.ua/6_2014/18.pdf
47. Фідря Ю. Відповідальність судді за прояви неповаги до учасників процесу. Актуальні проблеми судового права : матеріали міжнар. конф. (Харків, 23 квіт. 2021 р.) / редкол.: Л. М. Москвич та ін. Харків : Право, 2021. 538 с. С. 309-311.
48. Штефан О. О. Деякі питання юрисдикції Вищого суду з питань

- інтелектуальної власності щодо спірних авторських правовідносин. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2018. № 1. С. 5-10. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Triv_2018_1_2
- 49.Юрко С. Деякі аспекти відновлення військових судів у системі судоустрою України. 2018. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/9918/YURKO%20115-118.pdf?sequence=1>
- 50.Яновська О. Г. Судова реформа в Україні: перші кроки Верховного Суду. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2018. № 1. С. 6-8. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmju_2018_1_3
- 51.Ярова Л.В., Матвєєвський О.В. Організація судових та правоохоронних органів України : навч. посіб. Одеса : Фенікс, 2018. 427 с.

Навчально-методичне видання

Автори:

Фідря Юлія Олександрівна
Музичук Катерина Сергіївна

Судові та правоохоронні органи

Видання друкується в авторській редакції